

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 154-6/99-11094
Signatura: bo4ns201

Oblastní pracoviště č. 15 Zlín
Okresní pracoviště Vsetín

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Zvláštní škola Vsetín, Zelená cesta 34
Identifikátor ředitelství:	600 171 639, IZO: 102 780 447
Ředitelka školy:	Mgr. Erika Vránová
Zřizovatel:	Školský úřad Vsetín, Pod Vršky 27, 755 01 Vsetín
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Vsetín
Termín inspekce:	22. a 27. leden 1999
Inspektoři:	Mgr. Jarmila Jajtnerová Mgr. Štěpánka Mikulenková Anna Jurková
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozvrh hodin, třídní knihy, tematické plány učiva, přehled pracovníků školy, učebnice a učební texty pro zvláštní školu, sešity žáků, žakovské knížky

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Škola se demografickým vývojem ve městě mění v instituci pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. V době inspekce bylo této populace ve škole 76%. Tento postupný vývoj je chápán jako specifikum, kterému pedagogové přizpůsobují metody a formy své školní i mimoškolní práce.

Při inspekční činnosti byly sledovány podmínky a průběh výchovně vzdělávací činnosti v českém jazyku, matematice, hudební výchově a tělesné výchově.

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Podle vzdělávacího programu zvláštní školy se vyučuje ve dvou od sebe značně vzdálených budovách. Učebny mají rozdílný charakter. V elokovaném pracovišti jsou prostorné třídy s plochou pro relaxační aktivity. V hlavní budově jsou učebny menší, vzhledem k počtu žáků a vzhledem ke vzdělávacímu programu a učebním osnovám jsou vyhovující. Učebny jsou vybaveny převážně starším standardním, dobře udržovaným nábytkem.

Pro výuku českého jazyka a matematiky má škola dostatek nových učebnic a učebních textů. Učebnice odpovídají vzdělávacímu programu školy, jsou průběžně doplňovány. Vybavenost potřebnými pomůckami je na běžné úrovni, některé pomůcky jsou již zastaralé a neodpovídají požadavkům příslušného učební plánu. Základní učební pomůcky pro český jazyk a matematiku jsou umístěny většinou přímo ve třídách. Vybavení didaktickou a výpočetní technikou je nedostatečné.

Hudební výchova v elokovaném pracovišti se vyučuje v kmenových třídách. V materiálně technickém vybavení pro tento předmět se jeví nedostatek v audiovizuální technice, melodických nástrojích a magnetofonových kazetách. V důsledku toho nelze využívat pomůcky ve třídě průběžně, denně, podle aktuální potřeby. V hlavní budově je pro hudební výchovu zřízena specializovaná učebna. Jsou v ní umístěny základní učební pomůcky a audiovizuální technika.

Pro výuku tělesné výchovy nemá škola zcela vyhovující podmínky. V elokovaném pracovišti slouží jako tělocvična jedna třída, která je vybavena základním tělocvičným náčiním a částečně tělocvičným náradím. Ve druhé budově slouží k výuce některých bloků osnov tělesné výchovy nově vybudovaná cvičebna, která však svými rozměry umožňuje plnit v hodinách pouze velmi malý okruh činností daných osnovami předmětu tělesná výchova. Tato místnost je v suterénu budovy s naprosto nedostatečným větráním. Chybějí zde i potřebná sociální zařízení (toalety, umývadla, popř. sprchy). Méně náročné pohybové aktivity a zdravotní tělesná výchova jsou provozovány ještě v další upravené podkrovní učebně. Smluvně škola využívá též sálu v základní umělecké škole. V případě příznivého počasí lze sportovat na školním hřišti a ve volné přírodě (u obou budov).

Materiálně technické podmínky pro výchovně vzdělávací činnost v předmětech český jazyk, matematika, hudební výchova a tělesná výchova jsou průměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Menší rozměry učeben v hlavní budově jen v některých případech umožňují variabilní rozmístění pracovních míst a zřízení relaxačních koutů. V elokovaném pracovišti jsou z tohoto hlediska podmínky velmi dobré. Pracovní místa žáků jsou vybavena nábytkem, který odpovídá antropometrickým požadavkům, dle finančních možností školy je postupně modernizován.

V učebnách jsou dobré světelné podmínky. V době konání inspekce nebyla na pracovištích optimální tepelná pohoda. Umístění obou školních budov v klidné části města umožňuje dostatečné větrání, za příznivého počasí i relaxační pobyt na školních zahradách.

Ve škole je čisto a uklizeno. Všechny prostory jsou esteticky dotvořeny velmi kvalitními výtvarnými pracemi žáků a učitelů. V komplexu však pracovní prostředí pro žáky i učitele neodpovídá z hlediska vybavení současnému běžnému standardu. Zásadní rekonstrukci a modernizaci vyžadují všechny prostory a vybavení, především pak sociální zařízení a šatny pro žáky.

Sledované vyučovací předměty jsou v denním rozvrhu hodin zařazeny v souladu s psychohygienickými a didaktickými zásadami. V jednom ročníku nejsou v důsledku složité situace při organizaci výuky pracovního vyučování uplatněny zcela. Ve většině sledovaných vyučovacích hodin bylo pamatováno na obecná psychohygienická hlediska výchovně vzdělávacího procesu.

Pitný režim je zajištěn organizovaně pouze pro žáky přípravného ročníku, žáci ostatních tříd jsou důsledně vedeni k tomu, aby si tekutiny v rámci svačiny přinášeli z domova.

Vzhledem k současnému stavu pracovního prostředí lze psychohygienické podmínky výchovně vzdělávací činnosti ve sledovaných vyučovacích předmětech hodnotit jako spíše podprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Plnou pedagogickou a odbornou způsobilost pro vyučování českého jazyka, matematiky, hudební výchovy a tělesné výchovy má 80% učitelů. Učitelé, kteří nemají plnou kvalifikaci z hlediska odbornosti mají dlouholetou pedagogickou praxi ve zvláštní škole. Tři učitelé s krátkou praxí mají přiděleny uvádějící učitele, o jejich další profesní růst pečuje rovněž vedení školy.

Věková struktura vyučujících sledovaných předmětů je příznivá.

Personální podmínky vyučování českého jazyka, matematiky, hudební výchovy a tělesné výchovy jsou nadprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

Ve škole se vyučuje podle vzdělávacího programu Zvláštní škola, schváleného MŠMT ČR pod č.j. 22 980/97-22.

Týdenní počty vyučovacích hodin v 1. - 8. ročníku jsou identické s učebním plánem. Učební plán 9. ročníku je upraven v předmětu pracovní vyučování. Tato úprava není v souladu s poznámkami v dodatku k učebnímu plánu zvláštní školy.

Dle záznamů v třídních knihách a obsahu sledovaných vyučovacích hodin jsou učební osnovy plněny.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

V rámci inspekční činnosti byly provedeny kontrolní hospitace v pěti hodinách českého jazyka, šesti hodinách matematiky, dvou hodinách hudební výchovy a v jedné hodině tělesné výchovy.

Český jazyk

Hodiny čtení a jazykové výchovy byly pestré se střídáním různých činností a postupů. Učitelé měli vhodně připravenou tabuli a dostatek pomůcek pro čtení a manipulaci s pomůckami v lavicích. Nácvik čtení probíhal i s využitím názorných pomůcek v prostoru třídy. Využity byly mezipředmětové vazby a souvislosti. Samostatná práce žáků byla diferencována podle jejich individuálních schopností a potřeb.

Pracovní činnost účelně doplňovaly relaxační prvky a pohybové aktivity. Příjemná atmosféra byla vytvářena častým pozitivním hodnocením žáků. Postrádána byla motivace učiva a větší využití herních a dramatických prvků.

Hodina jazykového vyučování a slohového výcviku byla vedena spíše frontálním způsobem bez diferenciací úkolů. Z průběhu vyučovací hodiny nevyplýval jednoznačně vzdělávací záměr. Pokyny a otázky učitelky nebyly vždy dobře promyšleny. V textu na

tabuli byly ponechány a žáky opisovány pravopisné chyby. Učivo nebylo vhodně motivováno, nebyly využity mezipředmětové vztahy. Žáci měli málo prostoru pro vlastní komunikaci. Hodina postrádala relaxační prvky. Pozitivem ve vyučovací hodině bylo zařazení problematiky s regionální sportovní tematikou.

Ve vyučovací hodině čtení a literární výchovy využil učitel pro motivaci vhodně volené pomůcky a hračky. Žáci byli velmi dobře aktivizováni také verbálním projevem vyučujícího. Do vyučovací jednotky byla zařazena netradiční relaxační chvilka.

Vzhledem k typu probíraného textu neměla tato hodina vhodně volenou stavbu a adekvátní metodické postupy. Málo byla procvičena technika čtení, malá pozornost byla věnována čtení s porozuměním.

Písemný projev žáků ve všech sledovaných hodinách měl velmi dobrou úroveň. Sešity žáků jsou upravené, úkoly jsou pravidelně kontrolovány a hodnoceny.

Hospitovaná výuka českého jazyka ve složce čtení a jazykové výchova byla hodnocena jako spíše nadprůměrná, ve složkách jazykové vyučování a slohový výcvik a čtení a literární výchova byla hodnocena jako podprůměrná a průměrná.

Matematika

Hodiny měly stanoveny cíle, vyučovací metody byly adekvátní probíranému učivu a přiměřené věku žáků. Efektivní metody a formy výchovně vzdělávací práce byly více uplatněny v 1. - 3. ročníku. Při výuce postupovaly učitelky diferencovaně podle schopnosti žáků, učivo bylo vhodně motivováno, při většině činností byla uplatněna názornost. Pro odstranění únavy žáků byly během hodiny zařazeny relaxační techniky. Žáci byli aktivní, dobře spolupracovali, měli radost z průběžného kladného hodnocení jejich výkonu. V souladu s cílem výuky kladly vyučující současně důraz na rozvoj řečových dovedností a ústní vyjadřování. Zadáání pro samostatné opakování a procvičování úloh volily vyučující tak, aby bylo v souladu s probraným a dobře procvičeným učivem.

Na vyšším stupni si žáci ve sledovaných hodinách formou opakování a procvičování učiva upevňovali osvojené vědomosti a dovednosti, společně řešili jednoduché úlohy z praxe s užitím probraných početních výkonů. V hodinách převládal frontální způsob práce, málo výrazná byla motivace, chyběly pomůcky pro názornost učiva, úvodní opakování a závěrečné zhodnocení práce. Část žáků byla v hodinách pasivní. Učitelé výsledky žáků v hodině průběžně kontrolovali a hodnotili, hodnocení bylo prováděno diferencovaně podle schopnosti žáků řešit konkrétní úkol ústní nebo písemnou formou.

Ve všech hodinách byli žáci vedeni ke správnému matematickému vyjadřování, trvalá pozornost je věnována grafickému projevu žáků. V namátkou vybraných sešitech byla úprava i písmo na velmi dobré úrovni.

Vyučující jsou důslední, systematicky vedou žáky k vytváření potřebných pracovních návyků. V hodinách vytvořili klidnou pracovní atmosféru, která dávala předpoklad pro dobré výsledky v učení.

Hospitovaná výuka matematiky v 1. - 3. ročníku měla nadprůměrnou a spíše nadprůměrnou úroveň, ve 4. - 9. ročníku měla průměrnou úroveň.

Tělesná výchova

Během inspekce byla provedena hospitace v jedné hodině. Hodina měla stanovený cíl, zařazena byla cvičení průpravná, kondiční, koordinační i relaxační. Některé drobné metodické chyby při vedení hodiny byly způsobeny krátkou dobou pedagogické praxe a přílišnou snahou o efektivní využití hodiny.

Hospitovaná výuka tělesné výchovy byla hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Hudební výchova

Obsah prvé sledované vyučovací hodiny byl přiměřený schopnostem a dovednostem žáků. Při výuce byly uplatněny frontální metody práce. Stěžejní činností byl nácvik nové písně, při němž volená metoda byla pro žáky méně zajímavá a málo aktivizující. Nefunkčně bylo zařazeno cvičení pro rozvoj intonačních a rytmických dovedností dětí. Vztah učitelky k žákům a vztahy mezi žáky navzájem byly příznivé.

Dle zápisů v třídní knize převažují ve vyučovacích hodinách hudební výchovy nácviky písní. Postrádány jsou záznamy o širší práci s hudebním materiálem, poslechu vhodných skladeb a hudebně pohybové činnosti.

Druhá vyučovací hodina měla správnou stavbu s převahou vlastních hudebních činností. Žáci měli k dispozici Orffův instrumentář, učitelka používala při nácviku nové písně pianino.

Uplatněná motivace s námětem pohádky nesouvisela s novou písní. Také dechová a rytmická cvičení nebyla vzhledem k charakteru písně vhodně volena. V důsledku toho nebyli žáci na novou píseň po stránce rytmické, melodické a hlasové dobře připraveni.

Sledovanou výuku hudební výchovy lze hodnotit jako průměrnou.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Ve sledovaných vyučovacích hodinách projevovali žáci znalosti a dovednosti v přiměřené kvalitě a v žádaném rozsahu především ve třídách nižšího stupně. Ve vyšších ročnících byla patrná spíše stagnace rozvoje vyjadřovacích a čtenářských dovedností, jisté nedostatky při aplikaci matematického učiva se objevily na stupni nejvyšším. Úroveň komunikace v hodinách nebyla stejná, více prostoru pro vlastní slovní projev měli žáci v nižších třídách.

Ve sledované výuce hudební výchovy projevovali žáci dobré rytmické a pohybové dovednosti, méně rozvinuté se jeví dovednosti hlasové a intonační.

Škola věnuje velkou pozornost ovlivňování mravních a obecně kulturních postojů žáků a vytváření správných hygienických a sociálních dovedností. Příznivé výsledky v tomto směru byly zcela zřetelné především při hospitacích ve třídách 1. - 3. očního.

Při kontrolních hospitacích vládlo ve třídách příznivé psychosociální klima a dobrá kázeň. Vztahy učitel - žák byly ve sledovaných hodinách pozitivní a kladně ovlivňovaly výsledky učení. Chování žáků k sobě navzájem bylo přátelské, bez prvků agrese.

Z hlediska výsledků vyučování ve sledovaných předmětech lze školu hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Významnou součástí školy jsou dvě přípravné třídy pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Výchovně vzdělávací činnost v těchto třídách výrazně zlepšuje připravenost dětí z nepodněného rodinného prostředí pro povinnou školní docházku. Dobrá práce učitelky v těchto aktivitách byla potvrzena sledováním žáků v nižších ročnících zvláště školy, kde jsou někteří absolventi přípravných tříd (menší počet dětí byl zařazen do základní školy).

Rovněž další výběrové a mimoškolní aktivity školy jsou zaměřeny především na žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Velmi dobře se osvědčuje odborně vedená arteterapie. Výrazně kvalitní jsou výsledky školy v povinné i zájmové výtvarné výchově. Velmi dobře se škola na veřejnosti prezentuje rómským tanečním kroužkem.

Další aktivity, které doplňují a rozvíjejí výchovně vzdělávací program školy, jsou nadprůměrné.

ZÁVĚRY

Ve svých výchovně vzdělávacích činnostech se škola vyvíjí v pozitivním směru. Materiálně technické a psychohygienické podmínky pro vzdělávací aktivity ve svém vývoji v průběhu let spíše stagnují a v některých oblastech se bez zavinění školou i zhoršují.

Pozitiva:

- Personální struktura pedagogického sboru je velmi dobrá, pro výuku sledovaných vyučovacích předmětů mají učitelé pedagogickou i odbornou způsobilost.
- Ve výuce především v nižších ročnících jsou používány efektivní metody a formy práce, v žádoucí míře jsou využívány názorné pomůcky, zařazovány jsou relaxační techniky.
- Žáci jsou vedeni k dodržování pravidel mezilidských vztahů a ke zdravému životnímu stylu.
- Velmi dobrá sociokulturní úroveň žáků prvního ročníku svědčí o velmi dobré práci s dětmi v přípravných třídách.
- Výběrovými a zájmovými aktivitami se škola významně podílí na prevenci kriminality některých skupin dětí a mládeže.

Negativa:

- Pracovní prostředí pro žáky a zaměstnance je méně vhodné z hlediska prostoru, vybavení a vlastností (nábytek, tepelná pohoda, sociální zařízení, šatny, odborné pracovny, tělocvičny). Škola pracuje v podmínkách, které neodpovídají současnému standardu vybavenosti srovnatelných zařízení.
- Škola nemá dostatek financí pro vybavení moderní didaktickou a počítačovou technikou (alespoň v nezbytném množství).
- Ve sledovaných vyučovacích hodinách učitelé méně využívali motivace učiva, hry a některých specifických hudebně pohybových předpokladů žáků.
- Ve vyšších ročnících se u žáků při kontrolních hospitacích jevila spíše stagnující úroveň dovedností komunikačních a čtenářských.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu

Jarmila Jajtnerová v.r.

členové týmu

Štěp. Mikulenkova v.r.

A. Jurková v.r.

Ve Vsetíně dne 5. února 1999

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzala dne 9. února 1999

razítko

Podpis ředitelky školy Erika Vránová v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Školský úřad Vsetín	99-02-12	předáno osobně (Juř.)
Školský úřad: Vsetín	99-02-12	

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
99-02-12		bez připomínek

Vránová v.r.